

**ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНА ПІДГОТОВКА ФАРМАЦЕВТІВ:
ДОСВІД КАФЕДРИ ЗАГАЛЬНОЇ ТА КЛІНІЧНОЇ ФАРМАЦІЇ
ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
імені І. І. МЕЧНИКОВА**

***О. О. Нефьодов, В. В. Менчук, Л. А. Раскола, Т. С. Сахарова, А. О. Цісак,
О. І. Александрова, І. М. Радаєва, О. В. Устянська, Л. В. Еберле,
О. Є. Богуцька, О. І. Грицук***

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Вступ. Сучасний етап розвитку системи охорони здоров'я вимагає якісно нових підходів до підготовки фармацевтичних кадрів. Зростання ролі фармацевта як фахівця, що забезпечує раціональне використання лікарських засобів і здійснює фармацевтичну опіку, обумовлює необхідність модернізації освітніх програм та впровадження практико-орієнтованого навчання.

Важливим завданням закладів вищої освіти є забезпечення відповідності освітніх результатів сучасним вимогам фармацевтичного ринку, що передбачає активну взаємодію з роботодавцями та впровадження інноваційних освітніх технологій [1-8].

Основна частина. Метою роботи є узагальнення досвіду кафедри загальної та клінічної фармації щодо підготовки майбутніх фармацевтів на основі практико-орієнтованого підходу, аналіз її кадрового потенціалу та ролі партнерських зв'язків у підвищенні якості освіти.

У дослідженні використано методи аналізу та узагальнення інформації щодо освітньої, наукової та організаційної діяльності кафедри, а також порівняльний аналіз сучасних підходів до фармацевтичної освіти в Україні та світі.

Історія та розвиток кафедри

Формування практико-орієнтованої фармацевтичної освіти в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова розпочалося наприкінці ХХ століття з ліцензування освітньої діяльності за спеціальністю «Фармацевтична хімія» та створення інноваційного навчально-науково-виробничого комплексу «МедФармХім», до якого увійшли факультет хімії та фармації ОНУ імені І. І. Мечникова (навчальна складова), Фізико-хімічний інститут імені О. В. Богатського НАН України (наукова складова), ТДВ «ІНТЕРХІМ» (практична складова). У складі ХФ ННВК була заснована кафедра фармацевтичної хімії, яка після ліцензування та акредитації спеціальності «226 Фармація, промислова фармація», пройшла організаційно-структурну

реорганізацію з переорієнтацією напрямів діяльності до профілю класичної фармацевтичної освіти.

Сучасна кафедра загальної та клінічної фармації є інноваційним освітнім підрозділом, орієнтованим на інтегрований підхід до професійної підготовки та впровадження сучасних освітніх технологій.

Освітня діяльність та підготовка здобувачів

Кафедра забезпечує підготовку фахівців за денною та заочною формами навчання. Особливістю є гнучкість освітніх траєкторій, що дозволяє поєднувати навчання з професійною діяльністю.

Освітні програми, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, спрямовані на формування як теоретичних знань, так і практичних навичок, необхідних для роботи в аптечних закладах, фармацевтичних компаніях, науково-дослідних установах. Рівень підготовки дозволяє здобувачам приймати участь в міжнародній мобільності, займати кафедри провідне місце з підготовки майбутніх фармацевтів до незалежних кваліфікаційних іспитів.

Практико-орієнтований підхід

Ключовим елементом підготовки є впровадження практико-орієнтованого навчання, що реалізується через:

- функціонування навчально-тренувальних аптек (промислового та аптечного типу);
- сучасних навчальних та дослідницьких лабораторій;
- застосування симуляційних технологій;
- проведення тренінгів і майстер-класів;
- організацію виробничих практик на базі партнерських установ.

Такий підхід сприяє формуванню професійних компетентностей, розвитку клініко-фармацевтичного мислення та комунікативних навичок.

Турбота про ментальне здоров'я

Кафедра є першою серед всіх факультетів університету на якій впроваджено куточки турботи про ментальне здоров'я для студентів непрофільних спеціальностей.

Всеукраїнська програма ментального здоров'я «Ти як?» ініціативи Першої леді Олени Зеленської спрямована на створення ефективної системи психосоціальної підтримки та розвиток нової культури дбайливого ставлення до ментального здоров'я в Україні.

Завдяки підтримці мережі аптек «Аптеки 9-1-1» та «АНЦ», а також Координаційного центру з психічного здоров'я Кабінету Міністрів України було відкрито Зони турботи, які обладнано зручними меблями та пуфами, а також

забезпечено різноманітною цікавою інформацією, яка допомагає та дає відповіді на питання ментального здоров'я студентам-фармацевтам.

Кадровий потенціал

Освітній процес забезпечується висококваліфікованими науково-педагогічними працівниками, серед яких доктори та кандидати фармацевтичних, медичних, біологічних наук. Викладачі активно займаються науковою діяльністю, публікуються у міжнародних виданнях та впроваджують результати досліджень у навчальний процес. Залучення міжнародних експертів і гостьових лекторів сприяє інтеграції у світовий освітній простір.

Партнерство з роботодавцями

Кафедра активно співпрацює з фармацевтичними підприємствами, аптечними мережами та медичними установами. Така взаємодія забезпечує:

- організацію практичної підготовки здобувачів, домедичної, навчальної, виробничої, переддипломної практик;
- проведення спільних освітніх заходів;
- участь роботодавців у формуванні освітніх програм.

Важливим напрямом є реалізація стипендіальних програм від провідних партнерів (ТДВ «ІНТЕРХІМ», мережі «Аптеки 9-1-1», «Подорожник»), що стимулюють академічну успішність здобувачів та сприяють їхньому професійному становленню.

Інноваційні освітні технології

У навчальному процесі активно використовуються електронні платформи, зокрема Moodle, що забезпечує доступ до навчальних матеріалів та оптимізує самостійну підготовку здобувачів освіти. Кафедра активно розвиває онлайн-присутність в соціальних мережах – YouTube, Facebook, Instagram. Ці платформи використовуються не тільки для популяризації, обміну актуальною інформацією, а й для поширення та поглиблення практичних навичок майбутніх фармацевтів. Інтеграція цифрових технологій сприяє підвищенню ефективності освітнього процесу та адаптації до сучасних викликів.

Висновки. Досвід кафедри загальної та клінічної фармації свідчить про ефективність поєднання освітньої, наукової та практичної складових у підготовці майбутніх фармацевтів. Практико-орієнтований підхід, високий рівень кадрового забезпечення та активна співпраця з роботодавцями формують конкурентоспроможного випускника, здатного до професійної діяльності в умовах сучасного фармацевтичного ринку.

Список літератури:

1. World Health Organization. The role of the pharmacist in the health care system. Geneva: WHO; 1994.

2. International Pharmaceutical Federation (FIP). Global Competency Framework for Pharmacists. The Hague: FIP; 2020.
3. Міністерство охорони здоров'я України. Належна аптечна практика (Good Pharmacy Practice, GPP). Київ; 2013.
4. Міністерство освіти і науки України. Стандарт вищої освіти України: спеціальність 226 «Фармація, промислова фармація». Київ; 2021.
5. Harden R.M. Outcome-based education: the future is today. Medical Teacher. 2007;29(7):625–629.
6. Frenk J. et al. Health professionals for a new century: transforming education to strengthen health systems. The Lancet. 2010;376(9756):1923–1958.
7. Bates I., Bruno A. Competence in the pharmacy profession. Pharmacy Education. 2016;16(1):1–4.
8. UNESCO. Guidelines for quality provision in cross-border higher education. Paris; 2005.